

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3159/2022. (IV. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a Debreceni Törvényszék 101.K.703.185/2020/12. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Debreceni Törvényszék 101.K.703.185/2020/12. számú ítéletével összefüggésben a gépjárműadóról szóló 1991. évi LXXXII. törvény 17. § (2) bekezdése és a közúti árufuvarozáshoz, személyszállításhoz és a közúti közlekedéshez kapcsolódó egyes rendelkezések megsértése esetén kiszabható bírságok összegéről, valamint a bírsággal összefüggő hatósági feladatokról szóló 156/2009. (VII. 29.) Korm. rendelet 1. melléklet 6. sor a) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A külföldi gazdasági társaság indítványozó csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselője (Dobrossy és Társai Ügyvédi Iroda) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal élt a Debreceni Törvényszék 101.K.703.185/2020/12. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt. Ezen túlmenően a gépjárműadóról szóló 1991. évi LXXXII. törvény (a továbbiakban: Gjt.) 17. § (2) bekezdése, és a közúti árufuvarozáshoz, személyszállításhoz és a közúti közlekedéshez kapcsolódó egyes rendelkezések megsértése esetén kiszabható bírságok összegéről, valamint a bírsággal összefüggő hatósági feladatokról szóló 156/2009. (VII. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. melléklet 6. a) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését is kérte.
- [2] Az alapul szolgáló ügyben az ukrán gazdálkodó, ukrán honosságú gépjárműszerelvénnel nemzetközi közúti árufuvarozást végez. Az indítványozó (ukrán állampolgárságú) gépjárművezetője 2020. május 30-án 8 óra 52 perckor belépésre jelentkezett a Záhonyi Határkirendeltségen. Az okmányvizsgálat során az elsőfokú hatóság megállapította, hogy a gépjárművezetőnek a fuvarra, illetve a fuvarszközre a magyarországi belépést megelőzően két munkanappal korábban átutalt gépjárműadó fizetési kötelezettség teljesítését igazoló okirata nem volt, a fentiekre tekintettel adófizetési kötelezettsége keletkezett és az árufuvarozási engedélye is érvénytelenné vált. Az elsőfokú hatóság ezért 60 000 Ft adóhiány és 300 000 Ft adóbírság, összesen 360 000 Ft megfizetésére kötelezte. Emellett külön határozatában érvényes fuvarozási engedély hiányában végzett nemzetközi árufuvarozás miatt 800 000 Ft, azaz nyolcszázezer forint közigazgatási bírság megfizetésére kötelezte az indítványozót. Mindkét bírság összegét az indítványozó az ellenőrzést követően, 2020. május 31-én megfizette.
- [3] Az elsőfokú határozatokat az indítványozó fellebbezése nyomán eljárva a másodfokú hatóság helybenhagyta. Ezt követően az indítványozó keresettel élt. Kereseti kérelmében mindkét másodfokú határozat vonatkozásában a fellebbezéseiben foglaltakat fenntartva hivatkozott a vonatkozó nemzetközi jog és a nemzeti jog kapcsolatára, továbbá az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) ítélezési gyakorlatára. Kérte, hogy a bíróság semmisítse meg az alperesi határozatokat és a bíróság a közigazgatási hatósági eljárást a felperessel szemben szüntesse meg. Kérte, hogy a bíróság az alperesi határozatok megsemmisítése mellett kötelezze az alperest új eljárás lefolytatására és új eljárás során 30 000 Ft bírság kiszabására. Kérte, hogy a bíróság rendelje el az 1 130 000 Ft visszatérítését, valamint, hogy a bíróság előzetes döntéshozatali eljárás keretében forduljon az Európai Unió Bíróságához.
- [4] A bíróság a felperes keresetét elutasította. Ítélete indokolásában rögzítette, hogy a peres felek között nem volt vitás a határátlépésre jelentkezés ténye, valamint az, hogy a belépésre jelentkező tehergépjárműre vonatkozóan a gépjárművezető nem tudott az érvényes gépjárműadó befizetését igazoló dokumentumot felmutatni. A felperes maga is elismerte, hogy a társaság könyvelője hibázott, az alperes hatóság jogszerűen állapította meg, hogy

az adó befizetése a helyes adattartalommal nem történt meg. A bíróság kiemelte, hogy az alperes az adóhiányt és az adóbírságot nem az áru fuvarozási engedély érvénytelensége alapján állapította meg, hanem az adófizetési kötelezettség elmulasztása, illetve a Gjt. 15. § (4) bekezdése alapján, mivel a felperes az adófizetés tényét az átutalás megtörténtét bizonyító irattal nem tudta igazolni. A perbeli járműszerelvényhez tartozó gépjármű-adó megfizetésének hiányában ezért a felperesnek gépjárműadó fizetési kötelezettsége keletkezett, de tekintettel arra, hogy az adófizetés hiánya a nemzetközi áru fuvarozási engedélyt is érvénytelenné tette, az alperesnek külön eljárásban ennek jogkövetkezményeként a Korm. rendelet 1. számú melléklet 6. pont a) alpontja alapján közigazgatási bírságot is meg kellett állapítania. A szankció objektív, annak mértékétől a jogszabály értelmében eltérni nem lehet. Az alperes eljárása során a felperes javára értékelhető körülményeket ezért nem vehetett figyelembe.

- [5] Az indítványozó a keresetét elutasító törvényszéki ítélet ellen az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Álláspontja szerint a gépjárműadó fizetési kötelezettségének eleget tett, azonban a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) felé az indítványozó egyik munkavállalójának felróható adminisztrációs hiba miatt a vontatmány rendszámát tévesen rögzítették. A hatóságnak a tényállás teljes körű feltárásával és a bizonyítékok megfelelő súllyal történő értékelésével, valamint az arányosság követelményének megfelelő mértékű figyelembevételével észlelnie kellett volna, hogy az indítványozó a bírsággal érintett járműszerelvényre a korábbiakban már megfizette a jogszabály által előírt 60 000 Ft mértékű gépjárműadót. Az indítványozó szerint a vonatkozó jogszabályt a hatóság és a bíróság is tévesen értelmezte, az emiatt túlzott mértékben kiszabott bírság révén – jogszabálysértés elkövetése nélkül – sérült az indítványozó tulajdonhoz való joga, mivel egyrészt a hatóság visszatartotta az indítványozó tulajdonát képező járműszerelvényt, másrészt azáltal, hogy az indítványozó megfizette a túlzott mértékű adóbírságot és az adóhiány összegét, így olyan pénzeszközöktől esett el, melyek vonatkozásában tulajdonjogot gyakorolt. Álláspontja szerint a „nem megfelelő mélységű tényállás feltárása, valamint az indítványozó javára szolgáló tények illetve bizonyítékok megfelelő súllyal való értékelésének elmaradása” révén sérült az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése, valamint B) cikk (1) bekezdése. Ezen túlmenően, mivel a hatóság a kisebb súlyú adminisztrációs hiba elkövetése miatt túlzott mértékű – ugyanakkor a hatályos jogszabályok előírásainak megfelelő – bírságot alkalmazott, kérte a Gjt. 17. § (2) bekezdése alkotmányossági vizsgálatát, mivel az nem az elérni kívánt céllal arányosan korlátozza az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való jogot. E körben utalt az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésére, valamint az Európai Parlament és a Tanács 1999/62/EK irányelvére és az ehhez kapcsolódó EUB ítélkezési gyakorlatra.
- [6] 2. Az Alkotmánybíróság főtítkára felhívására kiegészített, módosított panaszt az Alkotmánybíróság a tartalma szerint bírálta el.
- [7] Az indítvány Gjt.-vel kapcsolatos utólagos normakontrollra irányuló részét illetően a pénzügyminiszter – az Abtv. 57. § (1b) bekezdése alapján – ismertette álláspontját.
- [8] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. §-a értelmében, tanácsban eljárva megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényi feltételeit.
- [9] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírósági döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett bírósági ítélettel zárult ügyben felperes volt, így az Abtv. 27. § (2) bekezdés a) pontja értelmében érintettsége fennáll, az alkotmányjogi panasz tekintetében indítványozói jogosultsággal rendelkezik. A rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőséget kimerítette.
- [10] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó által sérelmezett jogszabályi rendelkezéseket a hatóság illetve a bíróság alkalmazta, az egyedi érintettség az Abtv. 27. § (2) bekezdése alapján fennáll.
- [11] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. A Debreceni Törvényszék 101.K.703.185/2020/12. számú

ítéletét az indítványozó jogi képviselője részére 2021. június 23. napján kézbesítették, ellene az alkotmányjogi panaszt elektronikus úton terjesztették elő, melyet 2021. augusztus 23-án érkezettek az első fokon eljáró bíróságon. Az ügyben rendkívüli jogorvoslati eljárás nincs folyamatban.

- [12] Az Abtv. 52. §-a értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdését, és az Abtv. 27. §-át, amelyek alapján az alkotmányjogi panasz eljárást kezdeményezte, a kifogásolt bírósági ítéletet, valamint az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit. Beadványában előadta, hogy álláspontja szerint a sérelmezett bírósági döntés, és a megjelölt jogszabályi rendelkezés miatt ellentétes az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel, ezzel részben eleget tett a határozott kérelem törvényi feltételeinek.
- [13] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [14] Az indítványozó a bírósági ítélet elleni beadványában többek között az Alaptörvény B) cikkének sérelmét is állította. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján alkotmányjogi panasz csak az Alaptörvényben biztosított alapjog sérelmére alapítható. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése tekintetében az abban megfogalmazott jogállamiság és jogbiztonság alkotmányos követelményére hivatkozásnak csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében van helye {3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [171]}. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése nem jogot, hanem olyan jogelvet tartalmaz, amelynek egyedi érintett vonatkozásában fennálló sérelme önmagában nem valósulhat meg, így arra alkotmányjogi panasz nem alapítható {3315/2014. (XI. 21.) AB végzés, Indokolás [11]}. Alkotmányjogi panasz esetében az Alaptörvény B) cikkére mindezek alapján nem lehet alappal hivatkozni, mert az nem alapjogi rendelkezés {3195/2015. (X. 14.) AB határozat, Indokolás [29]; 3090/2016. (V. 12.) AB határozat, Indokolás [46]; 3185/2020. (V. 27.) AB végzés, Indokolás [13]; 3403/2020. (X. 29.) AB végzés, Indokolás [12]; 3475/2021. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [15] Az Alkotmánybíróság ezt követően az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényi feltételeit vizsgálta. Az indítványozó állítása szerint a hatóság és a bíróság nem tárta fel kellő mélységben a tényállást, nem vette figyelembe az indítványozó javára szolgáló tényeket illetve bizonyítékokat, illetve tévesen értelmezte a vonatkozó jogszabályokat, ezáltal sérült az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése, valamint a XIII. cikk (1) bekezdése. Az indítványozónak jelen alkotmányjogi panasz beadványában az alaptörvény-ellenesség tekintetében előadott érveit illetően az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratok (alkotmányjogi panasz beadvány, bírósági ítélet) alapján arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel. Az alkotmányjogi panasz arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság a hatóságoktól és a bíróságtól eltérő módon értékelje a kiszabható bírságok mértékét, illetve a bíróság által elfoglalt jogi álláspontot vizsgálja felül.
- [16] Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján a bírósági eljárást befejező döntéseknek kizárólag alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. A bírósági döntések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a további jogorvoslattal nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálati eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvény és az abban biztosított jogok védelmére hivatott {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. Ebből következően az Alkotmánybíróság a bírósági döntés irányának, a bizonyítékok körének, bírói mérlegelésének és értékelésének felül bírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3369/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [11]; 3448/2021. (X. 25.) AB végzés, Indokolás [12]; 3554/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [16]}. A rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan az eljáró hatóságok, valamint a bíróság részletesen foglalkozott az adóbírság és a közigazgatási bírság kiszabásának alapjául szolgáló díjfizetés körülményeivel, külön kitérve arra, hogy a közigazgatási bírság kiszabásakor a hatóságot mérlegelési jog nem illette meg.
- [17] Az indítványozó beadványában másodlagosan kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdése alapján a Debreceni Törvényszék előtt 101.K.703.185/2020. ügyszámon lefolytatott eljárásban alkalmazott Gjt. 17. § (2) bekezdése, illetve a Korm. rendelet 1. melléklet 6. a) pontja alaptörvényellenességét és a hivatkozott rendelkezéseket az Abtv. 41. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz esetében az Alkotmánybíróság szükségesnek tartotta az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdése szerinti hatásköri korlátozás vizsgálatát, ennek értelmében ugyanis: „Mindaddig, amíg az államadósság a teljes hazai össztermék felét meghaladja, az Alkotmánybíróság a 24. cikk (2) bekezdés b)–e) pontjában foglalt hatáskörében a központi költségvetésről, a központi költségvetés végrehajtásáról,

a központi adónemekről, az illetékekről és járulékokról, a vámokról, valamint a helyi adók központi feltételeiről szóló törvények Alaptörvénnyel való összhangját kizárólag az élethez és az emberi méltósághoz való joggal, a személyes adatok védelméhez való joggal, a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához való joggal vagy a magyar állampolgársághoz kapcsolódó jogokkal összefüggésben vizsgálhatja felül, és ezek sérelme miatt semmisítheti meg.” Azonban az Alkotmánybíróság az e tárgykörbe tartozó törvényeket is korlátozás nélkül megsemmisítheti, ha a törvény megalkotására és kihirdetésére vonatkozó, az Alaptörvényben foglalt eljárási követelmények nem teljesültek. Tekintettel arra, hogy az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdése értelmében a hatásköri korlátozás az alkotmányjogi panasz indítványok esetében is fennáll [Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pont], az Alkotmánybíróság vizsgálta, hogy az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdése szerinti hatáskör-korlátozás nem zárja-e ki az alkotmányosság vizsgálata {3363/2021. (VII. 28.) AB végzés, Indokolás [7]}.

- [18] Az indítványozó által is sérelmezett Gjt. tekintetében az Alkotmánybíróság korábban – a 3234/2020. (VII. 1.) AB határozatban – már állást foglalt, miszerint az az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdésében megjelölt központi adónemet szabályozó törvénynek tekintendő. Mint ilyennek az Alaptörvénnyel való összhangját az Alkotmánybíróság kizárólag az élethez és az emberi méltósághoz való joggal, a személyes adatok védelméhez való joggal, a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához való joggal vagy a magyar állampolgársághoz kapcsolódó jogokkal összefüggésben vizsgálhatja felül, és ezek sérelme miatt semmisítheti meg {3234/2020. (VII. 1.) AB határozat, Indokolás [24]–[27]}. Mivel az indítványozó szerint a sérelmezett törvényi rendelkezés azért alaptörvény-ellenes, mert nem az elérni kívánt céllal arányosan korlátozza az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való jogot, alkotmányossági vizsgálata a jelen alkotmányjogi panasz alapján kizárt. A Korm. rendelet 1. melléklet 6. a) pontja – amely a gépjárműadó legalább 90%-a megfizetésének a hiányára tartalmaz előírást – állított alaptörvény-ellenességéről a panasz nem tartalmaz olyan indokolást, amely az Abtv. 29. § szerinti követelményeknek megfelelően.

- [19] 3. Tekintettel arra, hogy a jelen ügyben nem merült fel olyan, a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, mely az alkotmányjogi panasz befogadását indokolta volna, illetve hatáskör hiányára tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), f), és h) pontjára figyelemmel, az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján rövidített indokolással ellátott végzésben visszautasította.

Budapest, 2022. március 22.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Márki Zoltán
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3435/2021.

